Μπορεί να αναπτυχθεί ο ιατρικός τουρισμός στην Ελλάδα;©

Δρ Γκέλης Ν. Δημήτριδρτρός, Οδοντίατρος, Ωτορινολαρυγγολόγος, Διδάκτωρ της Ιατρικής Σχο

Τσάφος Ελευθέριος , Οργανωτής συνεδρίων, κρουαζιερών, πλοιοκτήτης, τουριστικός πράκτορ

Ο ιατρικός τουρισμός ή ιατρικά ταξίδια, ή διεθνείς υπηρεσίες ασθενών, ή παγκόσμια φροντίδα υγείας είναι ένα νέο φαινόμενο υψίστης σημασίας, τόσο για την παροχή ιατρικών υπηρεσιών, όσο και για την ανάπτυξη του τουρισμού όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και σε όλο τον κόσμο.

Ιατρικός τουρισμός είναι η διακίνηση των ασθενών μέσω ενός παγκόσμιου δικτύου παροχών υγείας. Οι ιατρικοί τουρίστες αναζητούν προσιτή ιατρική βοήθεια, μια ορισμένη χρονική περίοδο ή εποχή σε ποικίλους τόπους προορισμού [1].

Οι παροχές υγείας διαφημίζονται σήμερα στην παγκόσμια αγορά. Αντικατάσταση ισχίου ή γόνατος, οφθαλμολογικές επεμβάσεις, αισθητική χειρουργική, καρδιοχειρουργικές επεμβάσεις, μεταμόσχευση οργάνου, κοχλιακά εμφυτεύματα, αλλαγή φύλου , ενέσεις βλαστοκυττάρων, όλα είναι διαθέσιμα στην παγκόσμια αγορά παροχής ιατρικών υπηρεσιών.

Οι εταιρείες ιατρικού τουρισμού πουλάνε πακέτα «ήλιος και χειρουργική» και εξασφαλίζουν ιατρικές υπηρεσίες και ιατρική φροντίδα σε διεθνή νοσοκομεία στην Κόστα Ρίκα, Μεξικό, Τουρκία, Ισραήλ, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη,, πρόσφατα και Ελλάδα ή άλλους προορισμούς. ‘Οπως τα αυτοκίνητα ή άλλα εμπορεύματα εξάγονται από τις μεγάλες πλούσιες χώρες, έτσι και οι ασθενείς αυτών των χωρών εξάγουν τους εαυτούς τους προκειμένου να λάβουν ιατρικές υπηρεσίες χαμηλού κόστους σε συνδυασμό με τουριστική αναψυχή [2].

Όμως, τόσον οι γιατροί, όσο και οι τουριστικοί πράκτορες μπορούν να πετύχουν το στόχο

τους, μόνον όταν βελτιώσουν τη φήμη τους, επενδύοντας σε έμψυχο και υλικό δυναμικό. Ο ιατρικός τουρισμός στην Ελλάδα μπορεί να αναπτυχθεί, όχι μόνο για το γεγονός ότι οι ιατρικές υπηρεσίες που παρέχονται στους τουρίστες ασθενείς είναι φθηνότερες, αλλά και από το γεγονός ότι οι μέχρι τώρα η φήμη που συνοδεύει τις ιατρικές επιδόσεις των Ελλήνων γιατρών και οδοντιάτρων είναι εξαιρετική. Οι Έλληνες γιατροί γνωρίζουν ποια περιστατικά μπορούν να αναλάβουν. Έτσι παρουσιάζουν εξαιρετικά θεραπευτικά αποτελέσματα με τις λιγότερες, κατά το δυνατόν παρενέργειες.

Υπάρχει δυνατότητα μεγάλης ανάπτυξης του ιατρικού τουρισμού στην Ελλάδα. Τούτο μπορεί να το εγγυηθούν αρκετές ιδιωτικές ιατρικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και της τριτοβάθμιας υγείας. Επίσης ο ιατρικός τουρισμός θα ανέβει στα ύψη αν νομοθετικά καθιερωθεί ο θεσμός της δευτεροβάθμιας υγείας που διεθνώς είναι γνωστός ως **one day clinic [κλινική μιάς ημέρας].**

Αυτές οι μονάδες θα μπορούν να λύνουν από τα πιο απλά, έως τα πιο δύσκολα ιατρικά διαγνωστικά και θεραπευτικά προβλήματα ταχύτατα. Οι τουρίστες ασθενείς που θα εξυπηρετούνται στις κλινικές μιας ημέρας θα δέχονται υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και θα εξέρχονται από την κλινική, την ίδια ημέρα της επέμβασης, αφού η κατάστασή τους δεν θα απαιτεί νοσηλεία. Στις κλινικές μιας ημέρας διεθνώς γίνονται μικροεπεμβάσεις υπό τοπική ή γενική αναισθησία και δεν απαιτούν ενδονοσοκομειακή νοσηλεία.

Ο ιατρικός τουρισμός είναι ασύμφορος με το υπάρχον σύστημα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, καθόσον τα νοσοκομεία που εξυπηρετούν τους Έλληνες ασφαλισμένους δεν έχουν οργανωτική δυνατότητα συνεργασίας με τα ειδικά τουριστικά γραφεία, τα οποία είναι ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Ο ιατρικός τουρισμός μπορεί να κλείσει το κενό του κάθε κρατικού συστήματος της χώρας του κάθε τουρίστα, αρκεί ο τουρίστας να μπορεί να βρίσκει μια γρήγορη και ασφαλή λύση στο πρόβλημά του, το οποίο θα λυόταν στην πατρίδα του με μεγαλύτερη δαπάνη ή θα έπρεπε να παραμείνει σε μακρόχρονη λίστα αναμονής.

Η Ελλάδα μπορεί να διευρύνει μέσω του ιατρικού τουρισμού την ποικιλία των τουριστικών προϊόντων της, διότι ένα καλά οργανωμένο δίκτυο ιατρικών παροχών σε τουρίστες, θα μπορούσε να ολοκληρωθεί με την παροχή υπηρεσιών αποκατάστασης και πλήρους ανάνηψης σε κατάλληλα διαμορφωμένες και εξοπλισμένες ξενοδοχειακές μονάδες. (ιαματικά λουτρά, φυσικοθεραπείες, αρωματοθεραπείες, ψυχοθεραπείες, κλπ).

Τα προγράμματα αποκατάστασης της υγείας που θα εφαρμόζονται στα διάφορα Ελληνικά ξενοδοχεία, θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν για αποθεραπεία αλλοδαπούς ασθενείς, λόγω κλίματος και εξαιρετικών φυσικών συνθηκών διαμονής, καθώς και των συνοδών προσώπων τους.

Είναι αναγκαίο να γίνει επιστημονική έρευνα στο πεδίο του ιατρικού τουρισμού που να βασίζεται στην κοινή γνώση και εμπειρία των δύο ενδιαφερομένων μερών, τόσον εκ μέρους των ιατρών και των ιδιοκτητών κέντρων παροχής υπηρεσιών υγείας, των ιατρών, των νοσηλευτών, των φυσιοθεραπευτών κλπ, καθώς και των κρατικών και ιδιωτικών φορέων που έχουν την ευθύνη της ανάπτυξης του τουρισμού γενικότερα.

Για να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός πρέπει να γίνουν τα ακόλουθα

Πρώτο να δημιουργηθεί κεντρικός φορέας που με κοινή διεθνώς μεθοδολογία θα περισυλλέγει τις επιστημονικές πληροφορίες για τον ιατρικό τουρισμό που καταγράφονται στη διεθνή ιατρική και ξενοδοχειακή βιβλιογραφία. Με αυτό τον τρόπο θα γίνουν γνωστές οι επιπτώσεις των τουριστικών και ιατρικών υπηρεσιών στην κάθε χώρα, οι οποίες μέχρι σήμερα είναι άγνωστες ή ανακριβείς.

Δεύτερον να απλοποιηθούν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες του κρατικού συστήματος υγείας , το οποίο πρέπει να προσαρμοστεί στις ανάγκες των διεθνών ασθενών, π.χ. κοστολόγηση των διαγνωστικών και θεραπευτικών πράξεων, μηχανισμός έκδοσης και πληρωμής λογαριασμών, ικανότητα γλωσσομάθειας του ιατρικού, του νοσηλευτικού και του διοικητικού προσωπικού, όχι μόνο σε μία γλώσσα, αλλά και σε άλλες γλώσσες πολυπληθών εθνών και εκπαίδευση των ανωτέρω στις πολιτισμικές συνήθειες των ασθενών τουριστών και των συνοδών τους

Επιπλέον, η αλυσίδα του συνόλου των υπηρεσιών που θα παρέχονται στην Ελλάδα, θα πρέπει να γίνει κατανοητό από τους συμμετέχοντες στον ιατρικό τουρισμό, ότι ξεκινούν και τελειώνουν στο εξωτερικό.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες στην Ελλάδα θα πρέπει να είναι πιστοποιημένες ότι τηρούν

τις διεθνείς προδιαγραφές εξαιρετικής ποιότητας.

Μεταξύ των άλλων θα πρέπει να αναλυθούν οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της ανάπτυξης του ιατρικού τουρισμού, όπως π.χ. πιθανότητα στέρησης του Ελληνικού πληθυσμού να εξυπηρετείται από τις κρατικές μονάδες υγείας, τα προβλήματα ιατρικής δεοντολογίας που μπορεί να προκύψουν, τα προβλήματα ιατρικής ευθύνης για ασθενείς, οι οποίοι μετά τη θεραπεία τους παρουσίασαν επιπλοκές ή ιατρικά προβλήματα εξ αιτίας της θεραπείας τους, που έκαναν στην Ελλάδα. Σοβαρό πρόβλημα είναι και η αστική ευθύνη που θα μπορούσε να προκύψει από μια ιατρική υπηρεσία ιατρού ή ιατρικού ιδρύματος σε περίπτωση αμέλειας, ακούσιας ή εκούσιας του ιατρού ή του προσωπικού του νοσοκομείου [3]..

Η εξάπλωση των διεθνών ιατρικών υπηρεσιών μέσω του ιατρικού τουρισμού έχει αποτελέσει πηγή μεγάλης οικονομικής ανάπτυξης για πολλές χώρες και έχει δημιουργήσει μια νέα αγορά στη οποία γίνεται μεγάλη διαφήμιση, πως θα προσεγγίσει κανείς φθηνές και εξαιρετικές υπηρεσίες υγείας μέσω του ιατρικού τουρισμού.

Εκτός από την προσφορά μοναδικής απεριόριστης παροχής υπηρεσιών , ο ιατρικός τουρισμός έχει επιβαρυνθεί με προβλήματα κακών ιατρικών υπηρεσιών και παραβιάσεων της ιατρικής δεοντολογίας.

Η έκρηξη των παράκτιων “μικροχειρουργικών διακοπών “ πυροδοτεί παγκόσμια την αύξηση της δυνατότητας εύκολης πρόσβασης σε εξειδικευμένες υψηλής ποιότητας ιατρικές υπηρεσίες.

Ο ιατρικός τουρισμός αποτελεί δυναμικό παράρτημα της παγκόσμιας ιατρικής φροντίδας, που έχει ενσωματωμένες μια ποικιλία υπηρεσιών, διαδικασιών και τόπων παροχής ιατρικών υπηρεσιών.

Θα πρέπει να μελετηθούν οι ασφαλιστικές καλύψεις, οι επιπτώσεις τους στην τοπική και παγκόσμια αγορά και οι χρησιμοποίηση των αποδεκτών παγκοσμίως μεθόδων παροχής υγείας σε συνδυασμό με την ποιότητα, την εύκολη πρόσβαση και το κόστος όλων των παραμέτρων.

Η παγκόσμια φύση του ιατρικού τουρισμού δημιουργεί μια ποικιλία νομικών και ηθικών θεμάτων που χρειάζονται για την αντιμετώπισή τους ένα οργανωτικό σώμα που θα παρακολουθεί αυτό το φαινόμενο [1]..

Οι υπέρμαχοι του ιατρικού τουρισμού ισχυρίζονται ότι η παγκόσμια αγορά υγείας θα προάγει τη δυνατότητα του ασθενούς να επιλέξει το γιατρό και τη θεραπεία του, θα αναπτυχθεί ανταγωνισμός μεταξύ των νοσοκομείων και θα βοηθήσει τους ασθενείς να αγοράσουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες σε οργανωμένα ιατρικά κέντρα, σε ολόκληρο τον πλανήτη.

Από την άλλη πλευρά οι σκεπτικιστές ανησυχούν για την ποιότητα των παρεχομένων ιατρικών υπηρεσιών, την ασφάλεια των ασθενών, τον αποκλεισμό του ασθενούς από διαφανείς ιατρικές και ασφαλιστικές πληροφορίες, για τα νομικά προβλήματα των οικονομικών αποζημιώσεων, όταν οι ασθενείς βλαφτούν από τις υπηρεσίες που τους χορηγήθηκαν στα διεθνή νοσοκομεία, την ποιότητα των σχέσεων ιατρών – ασθενών, την εξάπλωση του ιατρικού καταναλωτισμού και τις ζημιές των τοπικών συστημάτων υγείας, που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό του κάθε κράτους.

Οι ατομικές επιλογές των ασθενών τουριστών θα μπορούσαν να έχουν σημαντικά κοινωνικά επακόλουθα, καθώς θα μπορούσαν να επιβαρύνουν τους τοπικούς προϋπολογισμούς υγείας, αν οι ασθενείς που έκαναν κάποια θεραπεία ή εγχείρηση επέστρεψαν στην πατρίδα τους με κάποια επιπλοκή ή κάποια μόλυνση από κάποιο μικρόβιο, που είναι ανθεκτικό στα αντιβιοτικά. Οι ασθενείς αυτοί όχι μόνο δημιουργούν νέα έξοδα υγείας στην πατρίδα τους, αλλά δημιουργούν και προβλήματα δημόσιας υγείας στις πατρίδες τους, εισάγοντας νέους ανθεκτικούς στα αντιβιοτικά μικροβιακούς παράγοντες [4].

Ο χρόνος θα δείξει αν το φαινόμενο του ιατρικού τουρισμού θα καρποφορήσει και στην Ελλάδα. Όλα θα εξαρτηθούν από την πειστική οργάνωση και την αποτελεσματική συνεργασία των τουριστικών πρακτόρων, των ιδιωτικών ιατρικών κέντρων, των **κλινικώ ν μιας ημέρας**
και φυσικών των ποιοτικών υπηρεσιών των ιατρών.

Οι μελλοντικοί επισκέπτες της Ελλάδος θα πρέπει να μπορούν να ενημερώνονται από τους τουριστικούς πράκτορες τι ιατρικές υπηρεσίες μπορούν να λάβουν στη ώρα μας, το κόστος

εκάστης, την ασφαλιστική του κάλυψη και τη δυνατότητα φιλοξενίας των συνοδών των ασθενών τουριστών.

Η Ελλάδα, προς το παρόν, είναι ιδανική χώρα για την αποκατάσταση υγείας ορισμένων κατηγοριών ασθενών. Η εποικοδομητική συνεργασία των ενδιαφερομένων μερών μπορεί να καταστήσει την Ελλάδα διεθνές κέντρο αποκατάστασης υγείας, τόσον διότι υπάρχει εξαιρετικό ιατρικό και νοσηλευτικό δυναμικό, όσο και διότι οι ξενοδοχειακές μονάδες μπορεί να αλλάξουν μορφή λειτουργίας που να εξυπηρετεί τους τουρίστες ασθενείς σε πολλά μέρη της Ελλάδος, όλες τις εποχές του έτους.

Βιβλιογραφία

1. Gerzmava O , Lomtadze L , Kitovani D , Kadjrishvili M . Development of medical tourism in Georgia. Problems and prospectiv (review). Georgian Med News.
2011 Oct;(199):64-74.

2. Turner L . "Medical tourism" and the global marketplace in health services: U.S. patients, international hospitals, and the search for affordable health care. Int J Health Serv.
2010;40(3):443-67.

3. Freyer W , Kim BS . Medical Tourism and Travel - An Interdisciplinary Approach. Gesundheitswesen.
2013 Jun 5. [Epub ahead of print]

4. Crooks VA , Turner L , Cohen IG , Bristeir J , Snyder J , Casey V , Whitmore R .

Ethical and legal implications of the risks of medical tourism for patients: a qualitative study of Canadian health and safety representatives' perspectives.

BMJ Open. 2013 Feb 8;3(2). pii: e002302. doi: 10.1136/bmjopen-2012-002302. Print 2013.